сәһиде ибо

Qöрна мьн

һайпетьрат

СӘҠИДЕ ИБО

Q Ö Р' Н А М Ь Н

НӘШИРӘТА ДӘWЛӘТА ӘРМӘНИСТАНЕ
ЕРЕВАН 1963

С (Քրդ)
Ի 14

«Qöр'на мьн» бәрәвока шаирә ә'Wльнә.

Сәкиде Ибо дәнгбеже р'ожа мәйә ироинә, шаир-Wәтәнкьзә. П'арәкә шьеред бәрәвоке Wә'де хWәда газета «Р'йа тәзә»-да нәшьрбунә.

Щики башqә дьгрьн шьеред сатирйе, нава к'ижанада шаир qәрфе хWә ль Wан «ньвиск'ар» у «маqула» дькә, ед кö бь нәхWәндитйа хWәва, бь хәйсәтед хWәйә хьрабва мәрийед хәбатк'ар шәрпәзә дькьн. Шаири баWарә, кö мәрьвед öса нава ә'мре мәда Wә'дәлинә.

ՍԱՀԻԴԵ ԻԲՈ
ԻՄ ԴԱՐԸ
(Քրդերեն)
Հայաստանի պետական հրատարակչություն
(Հայպետհրատ), Երևան, 1963 թ.

САИДЕ ИБО
МОЙ ВЕК
(На курдском языке)
Армянское государственное издательство
(Айпетрат), Ереван, 1963 г.

Р'ÖҺЕ МЬН Q'ÖР'НА МЬНӘ

Әз заньм бьлбьл һәнә,
Зәри у шилан чьнә,
Бьлурьм сәр лева wәт'ән,
Р'öҺе мьн q'öр'на мьнә.

«Мәм у Зин» зарки заньм,
Заньм «Хәще у Сиабәнд»,
Бьра әw хwәр'а хwәшбьн,
Исафа мьн дәwра мьнә.

Бә'р бун Фәqи у Хани,
Мәт'ке дәwра хwә кьрьн,
Wан стра гозәл у кани,
«Ах» ль сәр лева-мьрьн.

Дьнә'льн Ангола, Алжир,
Азайә Куба qәшәнг,

Дьмрьн капитале пир
У фашистед п'езəвəнг.

Əз зьлəк, дəwра мьн мешə,
Дəwра мьн һив кьрə п'егə,
П'алə кӧ дьчə п'ешə
Хуна мьн дьлда дьчə.

Дəwра мьн атом кьнарт,
Шир дае гиһандə мьраз,
Əw бу кут, буйə щəлат,
Бона мəрвайа херхаз.

Сахбьн, бьлбьл у шилан,
Нəхəйид, зəрйа т'əр'лан,
К'ьлама мьн дəwра мьнə,
Р'ӧке мьн qӧр'на мьнə...

1961

ПРОГРАМА ПАРТИАЕ

Qəрəт'у бу сəд сал бəре,
Бесьт'ар бу мьразе мə;
Ах у wахина к'əсəре
Хӧре мə бун, ле к'əн дəгмə.
Кал у бава худан дьр'ет,
Бьрчи дьман, левза, р'ьжи,
Зурйа хуна wана дьмет
У к'исе wан дьбу т'ьжи.
Марк'с, Энгелс кьрнə гази:
«Жь хəwе р'абьн, гəли бьра,
К'и һе qулə бей нəйнəси,
К'и бе малə чаwа фьрар»...
У т'əв р'абу хəлqе р'енщбəр,
П'алə, гӧнди дəст данə һəв,
Ленин wанр'а бу сəрəскəр,
Хьлаз бу дəрд у р'əвə-р'əв.
Мьразе мə qəрəт'у бу

Р'ӧк һатә бәр, бу октйабр,
Бу чәмәки гәфгӧр'и зу
Дьнйа р'ьзи ажот у бьр.
Wәки диса мьразе мә,
Бесьт'ар у qәрәт'у бә,
Һатнә сәр мә п'әр'ани, мә'р,
Һатнә сәр мә ба у багәр.
Ордие wанә qӧр'ә, qӧт'ам,
Т'ьм батмишбун, сәк'әсьзбун,
Ордие wанә чаwа хӧлам
Милион һатьн, зо фәрәк чун.
Ле Wәт'әне мьн бу овкйан,
Р'ӧк да хәлqе сәхир беwар
У Wәт'әне мьн бу шәмдан
Нур да хәлqе фәqир, бечар.
Wәт'әне мьн шандә ә'рша,
Дьле дӧсьд милион кәса.
Буйә т'әриq, чь кӧ буйә,
Т'әв е мәйә, чь кӧ һәйә.
Р'ожа иро шькьр кәзар,
Әм дьвиньн, әм дьхуньн,
Партиа, хәта тәйә нубар,
Wьр шәр' һәйә пешбәри шәр',
Бой азайе, бой ә'длайе.

Wьр шәр'карйә ль пеш ә'дәт,
Чь кӧ кәвнә у бет'ақәт,
Чь кӧ мина гәнд у гәмар
Сәр р'йа т'әзә дьвә кәсар.
Wьр шәр'карйә бона ә'мьр,
Кӧ ширьнә чаwа шәкьр,
Wәки қиз, хорт, wәки әwләд
Һәв р'амусьн бехоф, сәрбәст.
Wәки дайк бәр щолана
Т'ьме бь әшq бежьн лури,
Wәки т'ӧщар шаһ у п'адша,
Ль бәдәна мә нәвнә зури,
Wәки атом, кӧ жь малсәхәла
Мәрьвайе һатә дьне,
Мина кӧр'әки ширкәрам,
Дайка хwәр'а нәкә зьне.
Wьр шәр'каришә, кӧ хам, хопан
Бьбьн чайлах у гӧлстан.
Wәки Марс, һив, дьне-ә'лам,
Һащә сӧр'а һәвдӧ һәбьн.
Wьр шәр' һәйә, wәки т'ьвьнг
Бьвә дарк'олк бәр тәндуре,
Wәки т'оп у щәбьрханә
Бьвнәтитьк ль кьзуре.

Wьр шəр̇ һəйə, кӧ нəвие мьн
Ч̇иро̇када шер̇ заньбə,
Wəки мьразе калке мьни
Ч̇ə̇вдамайи миасəрбə.
Һəзар сианəт тəр̇а, партиа,
Һəзар шькьр тəр̇а тъме,
Тӧ чедьки бой мə һəмуйа
Шанəшина комунизме.

1961

СӘЛАМ, МОСКВА

О, сәлам Москва, тӧ к'ура эгьр,
Жь бәрхване Әләгәзе пьрискәке
һьлбьр'.

К. Щнди

Дьле мьнда кәзар мьраз,
Кәзар кьсрәт у кәзар кӧб,
Ч'ә'ве мьнда кәйр у кәԝас,
Сәр леве мьн кәзар сәлам,
Ль գәфәса синге мьнда
Дьле милион-милион кӧрдн.
Иро ль тә бумә меван,
Тӧ бажар'е мьни щнди,
О, тӧ мьраз, мәрк'әза зор,
Сәлам тәр'а, Москва сор.

Мьн бона тә анийә сәлам,
У һекәле гӧл-сосьна,

Мьн бона тә анийә кьлам,
Һӧб у кәла кәзар дьла.
Мьн бона тә анийә пешкеш
Р'амусана де у зар'а,
Кӧ сәрбәстьн, тъме аза,
Бьн шәмала р'ожа тәда.
О, тӧ бәхти, мәркәза зор,
Сәлам тәр'а, Москва сор.

Қәйрана тә, тәр'а рәwа
Дьле мьни тәр'и-щаһьл,
Бьра әз сәр Мәйдана Сор,
Бьвмә хwәли, бьвмә кәвьр,
Wәки нәвие мьн жи сәрбәст,
Бьвә меван ль п'ашла тә,
Wәки әw жи кӧбар бежә
Калке мьн жи вьра мьрйә.
Канийа шайе мәркәза зор,
Сәлам тәр'а, Москва сор.

1956

ПАЙИЗА МОСКВАЕ

Ә'зман пира нәмьрнәжи,
Һьнгьл бь ав бунә т'ьжи,
Дьлоп дькьн, дьбьн баран,
Р'адьмусьн бан у мәйдан.

Бае диньк дькә гӧжин,
Ә'wьр бун гӧрмьк чаwа һьри,
Гӧлие даре кьрьн хӧшин,
Бәлг вәкәтьн чаwа мьри.

У барана ньqьтк мьр'щан
Дььньqьтә у дьбарә,
Ль сәр шә'ра we qизка һан
Дьбә мори у хӧбарә.

Ә'рд у ә'зман тә'в бунә йәк,
Ль һәр дәра шьли, багәр,

Бьн сибәрке qиз у хортәк,
Һәврʼа бунә дьл у щәгәр.

Ә'змане пир, сефил, нәхwәш,
Щьлка ә'wра авит сәр хwә,
Бәлг жи бунә һесре даре,
Бе кәмди хwә тенә харе.

Ле һәр дәра ә'мре сәрбәст
Әшqа дьла дьбә кьлам,
Дьбә qнйат у дьбә бәхт,
Бәдәw дькә паиза һан.

Паиза һан, т'әбйәт хwә жи,
Диле мәйә, әм хwәй, хӧдан,
Фьтьл дьдә, дькә qижин,
Доргәрʼа мә ль нав ә'зман.

1959

ЛЕНИНГРАДЕР'А

Əз һатьмə вьра,
Дьле мьнда бьһар,
Тəр'а кəзар сəлам,
Кəзар баqе гӧла.

Ль соqаqе тəда
Т'ьме Ленин чуйə,
У бона мə кəмуйа
Əwи бе хəw буйə.

Wəки бьдə һьлдан,
Qулти, зерандьне,
Кӧ мə аза бькə
Жь нир, qəт'ьл, хуне.

Əз һатьмə вьра,
Дьле мьнда бьһар,
Тəр'а кəзар сəлам,
Кəзар баqе гӧла.

*
* *

Дә бь хатьре тә, Ленинград,
Тә дьһельм дьчьм әз,
Һьһа ль wьр һивйа мьнә,
Эwра гӧла, Әлагәз.

Тӧ щолана Окйтабре,
Ленинград, ԛиза р'ьнд,
Чьԛас тьшт әз жь тә дьвьм,
Чьԛас гӧл у к'әбандьн.

Мьн дьле хwә ль щәм тә һьшт,
Ленинград, ԛиза р'ьнд,
Мьнр'а иро дьльн у пьшт,
Шанәшине тә бльнд.

Дә бь хатьре тә, Ленинград,
Тә дьһельм дьчьм әз,
Һьһа ль wьр һивиа мьнә
Ч'йае бльнд, Әләгәз.

1956

НЕВА

П'елә гӧр'ьн, п'елә һарьн,
К'әла Нева иро р'абуйә,
П'ела һәвр'а зарә-зарьн,
К'әла Нева иро р'абуйә.

П'елә сьпи, мина пәмбӧ,
Мина т'ука мәрьве дема,
Ль қрахе ч'ем дьк'әвьн,
Һеса навә иро Нева.

Нева, Нева, бәсә, бьк'ән,
Кӧ бьвиньм ә'йна р'уйе тә,
Р'әwше бьдә қьрахе хwә
Нева, Нева, р'әкәт бьвә.

П'елә гӧр'ьн, п'елә һарьн,
К'әла Нева иро р'абуйә,
П'ела һәвр'а зарә-зарьн,
К'әла Нева иро р'абуйә.

1956

ӘРМӘНИСТАН

Т'ӧ бука т'әзә иро бәр п'әрде,
Шәwq жь тә дьчә ә'рша у ә'рде.

Меше Лорйа шин тәр'a бьск у п'ор',
Бәгдадйа доре бәйраqа мә сор.

Кәзие тә бунә ч'ә'вкани у ч'әм,
Кӧ сәр синге тә дькьн ләмә-ләм.

Севан у Айгьр ч'ә'ве тәйә р'әш,
Әрәз у Зәнгу тәр'а р'әхт у р'әwш.

Әләгәз хьзем ль бевла пижин,
Агарак, Гйумуш гӧһаред зер'ин.

Ширак qолә зер' ль ә'нйа кәвәр,
Р'еед мә фьрә бӧр'ӧйе тәнә сәр.

Бәрфа Гридаг сисә, сәqьр̇и,
Дәв у дьране тәйә шәкьри.

Мерг—к̇әwшәне тә гӧл, сосьнә нав,
Сурәтед тәнә, леве тә зьрав.

Ләмп̇е Илйич т̇ор̇а тә мьр̇щан,
П̇уч̇, бәтр̇әнг кьрьн тә̇ри, тә̇ристан.

Дәшта Арарат тәр̇а синг у бәр,
Ереван дӧр̇ә, щәwаhьр ль сәр.

К̇әмбәре тәнә канале т̇әзә,
Хwәлйа qьр̇ у дем бь wана р̇әзә.

Ур̇ьс, әрмәни, к̇ӧрд, адрбещан,
hәвр̇а к̇омәкьн, hәвр̇а р̇ӧк у щан.

Әw тьме т̇әвьн, әw hәвр̇а сазьн,
Бона hәв бунә биләк у базьн.

У чаwа п̇ешк̇еш hекәла зер̇ин,
П̇есира тәва ордена Ленин.

546—2

Əз мот'аще тə, əз дəнгбеже тə,
Дьле дьнеда ль Москва мə.

Т'əви хушк, бьра, дор сьфра тъжə
К'асе һьлтиньм бой бука т'əзə.

1960

ДИСА ХWƏНДК'АРЬМ

Диса хwəндк'арьм...
Əз жь бəхте хwə р'ази, к'ӧбарьм,
Ль п'ашла тəда, Москва мəзьн,
Меван ниньм, хwəй у хӧданьм.

Диса хwəндк'арьм...
Əз к'ӧрде лаwе Əлəгəза пир,
Əwлəде тəмə, Wəт'əн, љьлбарьм
Чаwа жь дйа хwə кӧ дайə мьн шир.

Диса хwəндк'арьм...
Бона ӧлме нӧһ əз кəсьримə,
Əз ньqьтк, Москва, ӧлме тə бə'рə,
Тӧ сəрканйа бəхт, пьшт у база мə.

Диса хwəндк'арьм...
Сəре хwə һьлдьн жь ахе гӧр'а

Кал у баве мьн, мьнр'а го̆ләшбьн,
Иро әз сәрбәст у бәхтәwарьм.

Диса хwәндк'арьм...
Бо ә'мре сьбе әзи баwарьм,
Пьшт у базе мьн кәзар, кәзарьн...

1959

ՉИЗА УРЬС

Ч'əвə һешиньн—ə'змане сайи,
Дем дьтəйисə мина зер',
Бəшəр р'уньштйə сəр лева,
Кӧ дьхӧлхӧлə чаwа
Щəwа жь ч'ие те бəржер.
— Бьбəхшин, хушке,—дьбежьм,
— К'əрəмкə.
— Т'əзə һатьмə, хəрибьм,
К'едəрейə Мəйдана Сор?
Бəнгзе wе хwəш бу,
бəшьри,
Мьн търе һəма wан чаха
Хушка мьн
Бəр мьн
Сəкьни.
— Əм һəр'ьн,—əwе гот,
Мə лəзанд,

Дəв у дьране
шəкьри,
Р'ök данə мьн,
Qниат у qəwат,
Тə дьгот дьчум бəр бь мал,
Сəр синге Əлəгəза кал.
У дьмəшьн əз у əw,
Чаwа хушк,
Чаwа бьре ə'дəти
Чаwа хун дькъшə, дьчə
Бəр бь дьлəки.
Ч'ə'вə һешиньн—ə'змане сайи,
Дем дьтəйисə мина зер',
Дьли фьрəйə, бə'рə,
Р'əам у р'əwш же дьбарə,
Лəма меване мина мьн,
Бьвə чин,
Бьвə чех,
Бьвə к'öрд
Москвае кəсаб дькьн мала хwə
У т'öщар жь wан,
Т'ö кəсəк
Т'əне наминə, нахальфə.

1956

МАЛДА

(Кәрик жь поэма «Бист сале дьн»)

Бу кәwтина кәлбе һәмьс,
Һат пешйа мә, ль мә шабу,
Әм гьһиштнә һәwша т'әмьз,
Баки һеньк ль мә р'абу.

Ә'wьр qәльшин, бьруск весйа,
Стәйрка ч'ә'ве хwә qӧнщьр'анд.
Шәв у т'әбйәт ль һәв алйан,
Qәй qиз, хорте һәвдӧ һәбанд.

Бина гӧла, кӧлилк, сосьн,
Пер'а һатьн, әм т'әв һьлдан,
Пер'а-пер'а пешбәри мьн
Шәмал вәдан щотә шәмдан.

Шәв бәтр'әнг бу, сьльки чу,
Һәwша кәзи һатә хане,

Кəлб шабуна фьрqаскьр зу,
Чаwа кьнел ль мəйдане.

Ле чь нəwшə, кане нəсар,
Кане гьжниже ль доре
(Бал мə wабу нал у нəwал,
Вьр жи wайə һе, мьн тьре).

Бу рəqина дəри, хwəбəр,
Бəр мə вəбу, əм чун һӧндӧр,
Жьна навсəрə демqəмəр
Сəлама мə ширьн вəгьрт.

— Дйа мьнə əв, дайка Шəме,
Щəмал мьнра кьр галə-гал,
Ле əв хорте меване мə
(... У дера гот нал у нəwал).

— Нəзар щари хер һатьнə,—
Шəме гот у вəбəшьри,
Чəве wе рəш тəв бьрьqин
Мина карбаре нəхшкьри.

Э, чь малə, шушти-мушти,
Һəр дəр шушə у пəнщəрə,

Бан сәр диwара р'уньшти,
Хәмла wана һәвр'а шәр'ә.

Ль сәр диwер т'әне шькләк
«Сәлам ẉәр'а жь космосе»,
Һәв шадьбьн ԛиз у хортәк,
Чаwа гӧл у п'әнще р'ое.

Р'адио һеди дьльлинә
Мьԛамәки ә'мре т'әзә,
Дайка Шәме сьфре тинә,
Датинә сәр нан у р'әзә.

Дәрва шәвә, дәрва тә'ри,
Мал бона ма буйә сьт'ар,
У әм ширьн хәбәр дьдьн,
Һәзар гьлийа тиньн сәр зар.

К'ане стере бәрейи кәвн?
К'ане щьл, лопе р'ьт'ьли?
К'ане к'оч, бар у к'ане т'әвн,
Ә'мре дьлхори кәсьри?

К'а бәхирә, кане тәндур?
К'а ч'еләка гоше мале?

К'ане кӧлфәта бе дәстур
У кӧлоч'е сәре сале?

Ә'мре кәвн мьр, вәтәмьри,
Ә'дәт бу дил, һатә гьртьн,
Әw бун кәвьр, бунә к'әр'и,
Кӧ әв тама бе чекьрьн.

Мә ани бир к'әзар гьли,
Пьр'с у пьр'сйар бунә гәwлаз
Шәме һьнәки сәqьр'и,
Паше wа гот дайка херхаз:

— Шькьр буйә ә'сьл у ә'сас,
Мьразе мьн һатә сери,
Сьламәти кӧ паиз бе,
Әзе Щәмал бьзәwщиньм.

Малә шькьр т'ерә, тъжи,
Мала бе зар', тъм бе р'әwшә,
Мала бе зар'-нане т'ьси,
Зар'а у әwләд-ч'ьра гәшьн.

Хәзала мьн шькьр исал,
Хwәндьна хwә тинә сери...

Мьн т'əг'минкьр, wəки Щəмал
Дьбе бəсə шəвбöhери.

У əм разан, хəw бу п'адша,
Ле əз хöлам... хəw—бə'ра шин,
Əз кəвьрəк ле дапалйам
Һəта шəв к'этə бəр рöкстин.

1962

МЕРХАСИ

Мерхаси ньһа хәбатә, хӧдан,
Хәбатә ньһа канйа дәwләте.
Ƃәре ке хwәдькьр чӧх у чәркәзи,
Ќе гьредьда qайша хwә форме,
Ќе колос даланд шә'ра кәмоди,
Ќе хwә wәрдькьр апьнщие бьскин,
Ќе зәнгу дькьр һәспа ә'рәби,
Дьготьн әвә мерхасе ә'йни.

Мерхаси ньһа хәбатә, хӧдан,
Хәбатә һәртъм канйа дәwләте,
Мә Волга бьр'и бей qайша форме,
Дьжмьне фашист, кӧ һатнә сәр мә
Мәльсин, кәтьн бе чӧх чәркәзи,
Р'акета мә wе бу хушка р'ое
Чи мәр'анә һәспа ә'рәби?
Т'әбйәте иро әм дил дьгьрьн,

Əм мəрве садə, əм пʼале qəшəнг,
Бей чӧх чəркəзи у бе апʼьнщи.

Хəбатə ньһа мерхасйа əʼйни,
Хəбатə тʼьме канйа дəwлəте...

1959

ӘЛӘГӘЗ

Диса әз һатмә сәр п'еша тә шин,
Мина кӧр'е тә, мина хwә бәре,
Гӧл у сосне тә мьн диса дитьн,
Мина к'әфт р'әнге к'әск'әсоре.

Мьн диса дитьн бәйаре тә нәхш,
Занге тәйә пир, ч'әме тәйе гӧр',
Бәрбанга тә к'әw у һәwа тә хwәш,
Qәйт'анед бәрфе, дәште кӧлилкп'ьр'.

Мьн тӧ нәдити wә'дәе бәре,
Мьнр'а готьнә дйа мьн, мәзьна,
Хунхӧра дабу тә к'аса жә'ре,
Кӧштьна тьфала, искина жьна.

Гәлие тәйә кур бь хун дьк'ьшиан,
Сьме һәспе хунхӧра ль тә бун

К'очәр п'әришан сәр тә дьгәр'иан,
Бьн баре дәрда мә'рум, бе һәбун.

Иро т'әмами һати гӧһастьн,
Сәлам дайә тә тә'ва советие,
Р'абунә һәзар кӧлилк у сосьн,
Әз жи хwәй мальм ль сәр синге тә.

Диса әз һатмә сәр п'еша тә шин,
Мина кӧр'е тә, мина хwә бәре,
Гӧл у сосне тә мьн диса дитьн,
Чаwа һәфт р'әнге к'әскәсоре.

1950

СЬВƏ

Шəве мина хушка ə'зиз,
Дəстур стəнд жь дəшт у банйа,
Р'ое бь тиренще хwəйə сис,
Р'əwш да аве чəм у канйа.

Һəр аведа зер у к'арбар,
Сəр кöлилка авиа мьрщан,
П'əнщə у ав, ави, гиһа
Дьбьрьqьн чаwа дöр, лал.

О, əв сьвə, сьва ə'мрə,
We алт'кьрийə тə'рйа qьр'ащ,
Əw ə'мьрр'а бəрəмбəрə,
Сьва т'əзə, сьва сəрт'ащ.

Сьва хере, бьмəш һəрə,
Ль нав wəлате капитал,
Батмиш бькə кəвс у зьндан
Щан, əв сьва, сьва ə'мрə.

1950

РУБӘЙИТ'Е WӘТ'ӘНКЬЗИЕ

1

Ԛьзкьрьна wәт'ән ль дьле мьнда,
Һелина хwә чекьрйә wьра,
Әwә кӧ р'ӧк-ԛьнйате дьдә мьн,
Кӧ әз ч'әк у сильӄа һьлдьм,
Кӧ бьвмә г'алә, кӧ бьвмә дәнгбеж,
Кӧ бьвмә мот'ащ ль сәре ван р'йа,
Наве тәй мәзьн ль сәр леве мьн.
Тӧ р'ӧк у ԛьниат, wәт'ане мәзьн.

2

Хwәли wәки бь шӧрәт бә,
Дьдә wәт'ән зер' у мадан,
Бә'рә wәки гәлә курбә,
Нав хwәда хwәй дькә гәмйан,
Мәрве кӧ тен дәрбаз дьбьн,

546—3

Р'у дьнер'а гәлә п'ър'ьн,
Чаwа бькьн, к'ӧда һәр'ьн
Диса п'ара wанә мьрьн.
Әм әwләде wе хwәлиенә,
Әм ә'мре хwә дьднә wәт'ән.

3

Ч'йайи чьqас кӧ бьльндбә,
Диса п'егә ле дьк'әвә,
Мәрве мерхас т'ӧщар-т'ӧщар
Жь дәшта шер' qәт нар'әвә,
Гәрә бь хуна хwә р'әнг бькә
Әw хwәлйа, кӧ р'ӧһ дайә wи
У мина де әw хwәй кьрйә,
Бь сәрбәсти, бь бәдәwи.

4

Тӧ кӧ мьри,
Дьви хwәли,
Жь де нави
Щарәкә дьн.
Ле тә wәки
Бона wәт'ән,
Ньвисинә кьлам

У бәйт'
Жь wе xwәлйе
Гӧл, сосьне,
Шинбьн, тәр'а
Бьвнә к'ӧмәйт.

5

Дәqә ль сәр һәв дьвьнә зьнщир,
Калбун, пирбуне мә дькьн т'ьвдир,
Дә р'абә сәр xwә, мә һевшин дәqе,
Кӧ дьһа гәшбә ахьрйа wе бе.

1949

МЬQАМЕД БЬҺАРЕ

1

Р'о-бука т'əзə дəрк'əт бəр п'əрде,
Жь wе дьбарə шəмал у нəдир,
Буз шəрма бу ав у р'ьжйа ə'рде,
Саw к'əтə дьле зьвьстана пир.

Бага бьшкуда лəйлан дьлизə,
Ми ль сəр бəрхе ширьн дьк'алə,
Ч'əм хəмьлинə бь к'əфа сисə,
Ле ə'рше ə'змин гəми дьзарə.

Щан, чьqас хwəши, бьһара исал,
Тӧ qалч'ич'əка ə'длайа дьне,
Тӧ хəта т'əзə, хəбəра нубар
У думəqəска дəwра мəйə че.

Мьрна мьхəнəт, əw пира дьжмьн,
Бьра бьмьрə, тек'əвə т'ьрбе,

Ле wəки əw һат чок дани сəр мьн,
Wəки те... бьһар, бьра тəр'а бе.

Кӧ бьтəмьрьм у бьвмə хwəли,
У бьвмə qнйат бона гӧлед тə,
Кӧ дьһа ширьн, дьһа бəдəwби,
Бьһара р'əнгин, бьһара wəт'əн.

2

Бьһарə... əв чь хwəш бьһарə,
Бəрф кəтйə бəр р'ӧкстин дьнə'лə,
Дькəлə, дьвə ч'əм,
Кӧ дькə лəмə-лəм,
Р'ӧк дьдə хwəлйа хам
Шен дькə демстан.
Хwəзла мьн бəрфеда,
Дькəлə, дьвə ав,
Кəла wе дьвə р'əwш
Бона ван р'ожед гəш.

3

Бьһарə, баг'че мьни хəмьли,
Дор у бəре мьн бӧһӧшт у щьнəт,

Wəт'əне мьни бе сəр у бьни,
Ԟöба тə дьле мьнда бу ԛöдрəт,
Бей тə хəрибе шарстанамə,
Бьhар у лəйлан бей тə чьр'анə?

1961

МӘЙАНӘ

Әзи вьрьм, ле тӧ дури,
Әз ньсрәте деме тәмә,
Тӧ бьһари, гӧл у нури,
Зьвьстане бәтрәнг дьки.
Тӧ бәрфа чил ль сәр занга,
Тӧ кәвотка ван бәрбанга,
Тӧ тиренща рожа гәши,
Qәфьлимә, мьн гәрм дьки.
Qизка бьчук, qизка бәдәw,
Тәфәкуре бәнгзе тәмә,
Бькән, бькән, гӧләш бьбә,
Дьле баво тӧ хwәш бькә.

Әзи вьрьм, әзи дурьм,
Щолана тә – дьле мьнә,
Тӧ кӧ һәйи ә'мри хwәшә,
Бәнгзе мьни тә'ва гәшә.
Тӧ фә'м наки, тӧ һе тьфал,

Тӧ дьле мьнр'а буй тамар,
У əз бей тə, дьл бе тамар,
Т'ьм т'əнемə, т'ьме бəткал.
Ле щолана тəйə qизин,
Ль бьн тə'ва советие гəш,
Һəрт'ьм мина бьһара шин,
Һəрт'ьм сəрбəст у хӧданр'əwш,
Т'ӧ хəм нинə, кӧ тӧ дури,
Qизка бьч'ук, qизка дəлал,
Тӧ бьһари, гӧл у нури,
Тӧ тиренща р'ожа шəмал.

1959

АВИ

Р'оһьлат жь п'ənщe р'ое дьзəрьqə,
Авйа мьрщан ль сəр мерге дьбьрьqə,
Ќомбайнчимə, к'ӧме мьн qот', к'аw у к'ӧбар,
Чəнд гьлие wa бе кəмди хwə тиньм сəр зар:
— Ави һеч'ə, ə'мре wейа гəлəк кьнə,
Чəнд дəqе дьн, кӧ əw һьлат, кӧ əw бу qат,
Əwe дəме мергə зайə, дор йа мьнə.
Ле тə дьгот авие стəндьн зар у зьман,
Чаwa нəйар чəнд тə'не кур əwe мьн дан:
— Думьк кьне, сəwдəсəри, аqьл бəт'əр
Тӧ дəqəйи, дəqиqəйи, əз бь хwə дəwр,
Тӧ ньqьтки, тӧ львəки, ле əз ч'йамə.
Бумə хӧнав əз сəр дара кəфт дайке тə,
Бумə qьшйа ль сəр т'ьрба кəфт баве тə
П'ак заньбə, баwарйа тə ль мьн һəвə

Əзе бьвьм бəрф у баран сəр тъырба тə.
Мьн го—тӧ жи qӧрə нəбə, бабах нəбə,
Авийа зəлал, авийа дəлал, wəки мəрьв нинбə,
К'е занбуйа, кӧ р'у дьне ави һəйə.

1962

ҺОСТА

Ч'ьвик т'əне бона xwə у щущуке xwə,
Һелинəке зьльк-зьльк дьньтринə,
Ле əв һосте мерхас шəв-р'ож дьщə'динə
Бона мьн у һəвале мьн ви т'амида
Мал-һелине бь хӧдане ль һəв тинə.
Дьле мьно, бьдə мьн р'ӧк, бьдə qьнйат,
Кӧ п'еше мьн бьвə сибəрк бой wи һосте ə'фат.

1962

Т'ӘМИЙА ӘСКӘР

Муске Ә'мор'а, кӧ ә'мре хWә да р'ьқина ве р'ожа мәйә бәхтәWар.

Дае, бьрина мьн хәдарә,
Дае, бьрина мьн к'әw нагрә,
Дае, бьрина мьн бефәсалә,
Дае, дае.

Дае, сьвә бу, сьвә зу бу,
Р'ое т'әзә нәдир дабу,
Һатә сәр мә нәйарә,
Дае, бьрина мьн хәдарә.

Дае, әз дьмрьм, һун дьминьн,
К'ок ль фашист бьqәлиньн,
Бьра әw бьминә бесьт'арә,
Дае, бьрина мьн хәдарә.

Дае, əз дьмрьм бона wəт'əн,
Wəки Əлəгəза мьн т'ьме гəшбə,
Wəки əм диса нəбьн беч'арə,
Дае, бьрина мьн хəдарə.

Дае, бьра диса бука тə
Ч'ə'ва кьлдə, бьска бадə,
К'офие гьредə, нəминə фьqарə,
Дае, бьрина мьн хəдарə.

Дае, əз дьмрьм, хатре тə,
Дае, бьрина мьн хəдарə.

1961

* * *

Хәлqер'а барбьр,
Хwәр'а бьзна малхӧр.

1959

*
* *

Хаси, хәзур у зә'ва,
Бьра, кӧр'ап у кӧр'хал,
Жь сьве ӄәта р'оава
Т'опбун, кьрьн галә-гал,
Аԝԛас п'айи данә һәв,
Кӧ дәв ль ԝан майә жәв,
Зьман ль ԝан дьԝиԛә,
Минани зар'е сава,
Дьбен: шорба мә биԛә,
П'ьшрука мә-мастава...

1961

***

Зьман ль wи сорани,
Əв գəлиботк пек ани:
— Ве дьнеда хенжь мьн
У **бава мьн** кəс т'ӧнə;
Бона xwə wа дьбежə,
Əв сəхире нəзанə.

1958

***

Дӧ руйе wинә, дӧ астар,
Хәбәр дьдә һал у qал,
Аwqа гайа дьдә хwә,
Пәсна ль хwә дькә бар,
Гьлие ширьн дьрежә,
Кӧ әw кӧрде лап пешә,
Ле кәйф, кәзар у кәзар,
Әw бь кӧрди ньзанә,
Дӧ щара дӧдӧ дькә чар.

1958

546—4

*
* *

Əз дьхуньм клама тə:
Һавинə, р̇о ль жоре дьԛьжлинə,
Пьшта мерьва дьшəwтинə;
Ле пьзмамо, бьбəхшинə,
(Əгəр зедə зьманибə),
Жь кълама тə
Сӧр̇а хəдар
Мина нəза,
Wəйнахе мьн дьлəрзинə.

1958

Дә'фе сьпи ль сурәте тә,
Хәԝа шәва ль тә кәр'ьми,
Тӧ т'әрзир'а к'әти ләще,
Әԝ шаләки р'оже дьдру,
Тӧ дьнвиси сәрһатике.
Бәсә, пьзмам, бькәр'ьми,
Ч'ә'ве хԝәндк'ара ԛәр'ьмин.

1959

*
* *

Əw гӧндда дьчу бəр бəрха,
Р'удьньшт ль бəр тəндуре,
Ле диплом дəстхьст бу аг'а,
Го əзьм бьлбьле Шəруре.
У ньhа ль куче ҹиркьри,
Вьк-вала, бəр'əдай дьгəр'ə,
Наве гӧнд, тəндуре биркьрйə,
Əв мə'рум, əв кӧнде фьҹарə...

1959

* * *

Жь щьмаә'те дьдьзә,
«К'әләшо» у «Бәжна к'е»
Дерс дькә у дьр'ежә,
Бе хwе, бе тә'м дьпежә,
Qöр'ә дьбә чаwа дик,
— Әзьм дәнгбеже ә'сли.

1959

*
* *

«Һьльнтьр мьльнтьр,
Кӧр' жь баве бьльндтьр»,
Бави дьзә, бе исаф,
Дьпәкинә вьр у wьр,
Кӧр' жи һәла чәнд чьвта,
Жь баве xwә дәрбаз кьр.

1958

*
* *

Мьн xwәнд поэма тә,
Ле, пьзмамо, нәвежә кәси,
Нае бира мьн тьштәк,
Хенжи «т'опе Qәрсе».
Поэма тә се ситьл ав,
Xwe бит'әр навә ль нав.

1958

*
* *

Сəри дарə,
Зьки мəзьн,
Галə-галə,
Кӧ р̓у дьне
Т̓əне əзьм.
Бьра бежə,
Баwəр нəкə,
Ситла вала
Һəрт̓ьм эwра,
Qалмəqала.

1959

* * *

К'ламе тə ӧса зə'фьн,
Wəкə стəйре р'у ə'змана,
Wəкə чуме чумьстана,
Ле, пьзмамо, ина бькə,
Къламе тə ӧса тə'льн,
Ӧса бəтр'əнг, ӧса бетə'м,
Wəхта хwəнди wан дьхуньн,
Зə'фə бек'еф у бəткальн.

1958

СӘРӘЩӘМ

Сəh'иде Ибо

Qӧр̆на мьн

Р'едактор Усьве Бək'о
Шьклчи Һ. Мурадйан
Р'едакторе бəдəwəтйе Ан. Гаспарйан
Р'едакторе техникйе В. Галстйан
Коректора контрол Э. Бək'ойева

ВФ 05538 Т'əмбə 546 Тираж 500

Кагъəз $70 \times 92^1/_{32}$ Бəлгнəшьре мəнгəне 1,87
Бəлгнəшьре нəширəте 3,75.
Бона нəшьре hатйə спартьн 18/II с. 1963
Бона чапкьрне hатйə qолкьрьне 31/V с. 1963
Qимəт 6 к.

Нəшьрхана I-е йа идара Һайполиграфhрате
Ереван, соqаqа Алавердйан № 65, с. 1963

QИMƏT 6 K.